

Sygn. akt XXVIII C 205/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 03 sierpnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birška

Protokolant: Aleksandra Dudzińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 lipca 2021 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **M. D. (1) i P. D.**

przeciwko **Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę ewentualnie o zapłatę

I. oddala powództwo główne i ewentualne;

II. zasądza solidarnie od powodów M. D. (1) i P. D. na rzecz strony pozwanej Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 5 434 zł (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 205/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 03 sierpnia 2021 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 24 marca 2021 roku przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako: Bank (...) S.A.” lub Bank), M. D. (1) i P. D. domagali się zasądzenia od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kwoty 111 289,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 sierpnia 2019 roku do dnia zapłaty z uwagi na nieważność umowy kredytu.

Ewentualnie, w przypadku stwierdzenia braku podstaw do uwzględnienia w całości lub części w/w żądania, tj. uznania przez Sąd, że umowa jest ważna, powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kwoty 14 170,89 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 sierpnia 2019 roku do dnia zapłaty.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając żądanie pozwu, powodowie wskazali, iż w dniu 29 sierpnia 2005 roku zawarli ze stroną pozwaną Umowę o (...) nr (...). Podali, że początkowo na mocy w/w umowy pozwany Bank udzielił im kredytu w kwocie 60 600 zł, następnie na mocy aneksu z dnia 11 sierpnia 2006 roku kwota kredytu została podwyższona o kwotę 20 000 zł. Wskazali, że ich celem było uzyskanie kredytu w walucie polskiej oraz że w toku rozmów z przedstawicielem Banku otrzymali informację, że z uwagi na ich ówczesną sytuację materialną i majątkową nie posiadają zdolności uzyskania kredytu na wnioskowaną i potrzebną im kwotę w polskich złotych. Jednocześnie przedstawiono im ofertę kredytu waloryzowanego kursem CHF, na identyczną kwotę w PLN, która pozwala zdaniem Banku na zaciągnięcie

i spłatę kredytu przez powodów, przy deklarowanych przez nich wówczas dochodach i ponoszonych wydatkach. Oferta kredytu waloryzowanego kursem CHF została im przedstawiona jako całkowicie bezpieczna, przewidywalna i zdecydowanie korzystniejsza niż klasyczny kredyt w polskich złotych. Powodowie podali, że w trakcie spotkań i czynności poprzedzających zawarcie umowy, nie zostały im udzielone szczegółowe i wyczerpujące informacje związane z udzielanym przez pozwany Bank kredytem, w szczególności działanie mechanizmu indeksacji. Wskazali, że kredyt przez nich zaciągnięty ma charakter kredytu indeksowanego wartością waluty obcej – franka szwajcarskiego oraz że mechanizm indeksacji został uregulowany przede wszystkim w postanowieniach § 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 umowy. Podali, że zastosowane przez Bank klauzule waloryzacyjne zawarte w umowie wypełniają znamiona niedozwolonych postanowień umownych w myśl art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c., stanowiącego implementację do polskiego porządku prawnego art. 3 ust. 1 dyrektywy unijnej 93/13, i jako takie, nie wiążą ich z mocą wsteczną. Podnieśli, iż umowa została zawarta pomiędzy profesjonalnym podmiotem gospodarczym, jakim jest Bank, a powodami, którzy występowali w charakterze konsumenta w rozumieniu art. 22⁽¹⁾ k.c. Podali, że pomimo iż kwestionowane klauzule waloryzacyjne są postanowieniami określającymi główne świadczenia stron, nie zostały one jednak sformułowane w sposób jednoznaczny. Postanowienia te nie zostały z nimi indywidualnie uzgodnione, a stanowiły element wzorca umownego stosowanego masowo w obrocie z konsumentami. Zarzucili, że ich prawa i obowiązki zostały ukształtowane w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszały ich interesy, ponieważ zastosowanie dwustopniowej klauzuli waloryzacyjnej przy przyjęciu raz kursu kupna, raz sprzedaży, zmusiło ich do ponoszenia znacznych dodatkowych nakładów finansowych na rzecz pozwanego Banku. Ponadto zdaniem powodów, usunięcie z umowy klauzul waloryzacyjnych spowoduje zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy, co prowadzi do nieważności całej umowy. Niezależnie od powyższego, powodowie podnieśli, iż za bezwzględną nieważnością umowy kredytu przemawia również: 1) naruszenie art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, gdyż umowa nie określa w prawidłowy sposób kwoty kredytu należnego do wypłaty i do zwrotu przez powodów jako konsumentów; 2) mechanizm indeksacji czy denominacji został w umowie wykorzystany przez Bank w sposób sprzeczny z głównym celem waloryzacji, jakim jest utrzymanie siły nabywczej świadczeń pieniężnych; 3) pozwany Bank nalicza wysokość pobranych odsetek nie od kwoty faktycznie przekazanego kapitału, lecz od kwoty zwaloryzowanej arbitralnie i jednostronnie ustalonymi przez Bank kursami kupna CHF; 4) ułożenie praw i obowiązków stron w spornej umowie kredytu jest sprzeczne z właściwością (naturą) stosunku umownego kredytu oraz z zasadami współzycia społecznego; 5) skutek nieważności umowy wynika również z wadliwego pouczenia powodów przez Bank o ryzyku kursowym. W związku z powyższym, z uwagi na deficyt informacyjny po stronie powodów, wywołany nierzetelnym postępowaniem pozwanego Banku, powodowie podnieśli, że istnieje poważna wątpliwość, co do skuteczności zawarcia przez nich umowy kredytu. Mając powyższe na uwadze, w ocenie powodów, umowa jest nieważna w oparciu o art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 353⁽¹⁾ k.c. Powodowie dodali, że o tym, iż kwestionowane postanowienia umowne stanowią klauzule abuzywne dowiedzieli się od swojego pełnomocnika, a za datę pewną należy uznać reklamację, złożoną do Banku przez niego w ich imieniu (pozew, k. 3 - 20).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Bank (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Strona pozwana podała, że stosownie do treści art. 229 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c. kwestionuje wszelkie twierdzenia powołane przez powodów w treści pozwu za wyjątkiem tych wyraźnie przyznanych oraz zakwestionowała powództwo zarówno, co do zasady, jak i co do wysokości, podważając wszelkie wyliczenia przedstawione przez powodów. Pozwany Bank stanowczo zaprzeczył jakoby § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 Umowy pożyczki, a także aby § 4 ust. 4 Umowy oraz § 3 ust. 2, § 8 ust. 3 i 4, § 9 ust. 4, § 10 ust. 4 Regulaminu były postanowieniami abuzywnymi w myśl art. 385¹ i nast. k.c. Podkreślił, iż zakwestionowane przez powodów klauzule są sformułowane w sposób jasny, precyzyjny, niebudzący wątpliwości, a ponadto wobec powodów w pełni skuteczne i wiążące. Podał, iż dopełnił wszelkich obowiązków informacyjnych związanych z zawarciem umowy pożyczki, a w szczególności w zakresie konsekwencji wynikających i związanych z zaciągnięciem zobowiązania indeksowanego do waluty obcej. Pozwany Bank zwrócił uwagę, że pozew w niniejszej sprawie wniesiony po 16 latach po zawarciu Umowy pożyczki w rzeczywistości powodowany jest próbą uniknięcia przez powodów negatywnych skutków zmiany kursów PLN/CHF, nie zaś rzeczywistą treścią nawiązanego przez

strony stosunku prawnego, czy też jego zgodnością z celem, jaki przyświecał powodom w momencie zawierania umowy pożyczki. W ocenie pozwanego Banku, nie bez znaczenia dla niniejszej sprawy jest fakt, iż postanowienia przedmiotowej Umowy zaczęły być przez powodów kwestionowane dopiero po znacznym umocnieniu się kursu franka szwajcarskiego w stosunku do złotówki, na co pozwany Bank nie miał i nie mógł mieć najmniejszego wpływu. Podkreślił, iż żądanie powodów należy uznać za pozbawione podstaw, a nadto w jego ocenie, takie roszczenie prima facie nosi znamiona nadużycia prawa podmiotowego, ergo jako sprzeczne z normą wyrażoną w art. 5 k.c. nie zasługuje na ochronę prawną. Ponadto strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów, wskazując, iż powodowie dochodzą zwrotu rzekomo nienależnego świadczenia, wywodząc go ze spłaconych już wymagalnych rat pożyczki. W związku z powyższym nie może budzić wątpliwości, iż miesięczne raty uiszczane przez powodów stanowią świadczenia okresowe, które w myśl art. 118 k.c. przedawniają się w terminie trzech lat (odpowiedź na pozew, k. 78 – 104).

Do czasu zamknięcia rozprawy strony podtrzymały powyższe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W 2005 małżonkowie M. D. (1) i P. D. roku planowali remont mieszkania, który chcieli sfinansować ze środków pieniężnych pochodzących z kredytu. Aby uzyskać informacje o ofercie kredytowej, udali się do czterech banków. (...) Banku (...) S.A. od pracownika Banku uzyskali informację, iż mogą uzyskać jedynie kredyt w CHF oraz że jest to stabilna waluta. Pracownik tego Banku powiadomił ich, że nie mają zdolności kredytowej, aby uzyskać kredyt w PLN.

W placówce Banku (...) S.A. odbyły się dwa spotkania: jedno – informacyjne a na drugim M. D. (1) i P. D. podpisali umowę.

M. D. (1) i P. D. zostali poinformowani przez pracownika Banku, że wnioskowana kwota kredytu jest niewielka i w związku z tym procedura zawierania umowy jest standardowa.

(dowód: k. 294v, k. 295v – zeznania powoda P. D.; k. 296 – zeznania powódki M. D. (1))

We wniosku kredytowym nr (...) z dnia 27 lipca 2005 roku, wypełnionym częściowo komputerowo a częściowo pismem ręcznym – na sporządzonym przez Bank (...) S.A. – formularzu, M. D. (1) i P. D. wskazali, że wnioskuje o pożyczkę hipoteczną w wysokości „57 500” oraz o refinansowanie innych zobowiązań w kwocie „2 500”. Podali, że wnioskowana kwota kredytu/pożyczki wynosi 60 000 PLN oraz spośród czterech opcji: PLN, EURO, USD i CHF zaznaczyli, że walutą kredytu ma być CHF. Na wniosku wpisano ręcznie: „60 600 zł – kwota kredytu z prowizją”.

W informacjach o wnioskodawcach zaznaczono, że M. D. (1) ma wykształcenie(...) oraz jest pracownikiem umysłowym. Wpisano, że pracuje jako (...). Natomiast P. D. ma wykształcenie (...) i pracuje jako (...). Na wniosku zaznaczono, że Wnioskodawcy nie prowadzą działalności gospodarczej.

(dowód: k. 129 – 131 – wniosek kredytowy)

W dniu 17 sierpnia 2005 roku Bank (...) S.A. wydał pozytywną decyzję kredytową o nr (...). W decyzji wskazano, iż celem kredytowania jest spłata kredytu konsumpcyjnego oraz inne potrzeby konsumpcyjne, że łączna kwota kredytu, który miałby być udzielony głównemu kredytobiorcy M. D. (1) wynosi 60 600 PLN, walutą kredytu jest CHF, oprocentowanie zmienne wynosi „4,50”, marża Banku – „3,75” a prowizja – „1%”.

(dowód: k. 169 – 173 - decyzja kredytowa)

M. D. (1) i P. D. podpisali druk – sporządzonej przez Bank – „Informacji dla Wnioskodawców ubiegających się o kredyt mieszkaniowy / kredyt konsolidacyjny / pożyczkę hipoteczną indeksowany / a kursem waluty obcej” z dnia 19 sierpnia 2005 roku.

W druku tym wskazano, że klienci, którzy wybierają zadłużenie w walucie obcej, aktualnie korzystają z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono, że w przypadku kredytów walutowych, Kredytobiorca ponosi ryzyko kursowe, co oznacza, że zarówno rata kredytu, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu – przeliczona na PLN na dany dzień – podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty oraz że rzeczywiste koszty obsługi długu mogą się okazać znacznie wyższe od wcześniej założonych. Wskazano, że przed podjęciem ostatecznej decyzji o wyborze waluty kredytu, Bank zachęca do zapoznania się z aktualnymi prognozami dotyczącymi kursu danej waluty, sporządzanymi przez analityków finansowych, do zapoznania się z historycznymi danymi na temat zmian kursów walut, a także do uważnego porównania wysokości miesięcznych rat w PLN i w walucie obcej.

W treści powyższego druku wskazano, że załącznikiem do niego są historyczne zmiany kursu franka szwajcarskiego do złotego.

(dowód: k. 167 – druk Informacji dla Wnioskodawców ubiegających się o kredyt mieszkaniowy / kredyt konsolidacyjny / pożyczkę hipoteczną indeksowaną / ą kursem waluty obcej)

W dniu 30 sierpnia 2005 roku M. D. (1) i P. D. (dalej też jako „Pożyczkobiorcy”) oraz Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarli – sporządzoną w dniu 29 sierpnia 2005 roku – umowę o (...)Nr (...) (dalej też jako (...)).

W § 1 ust. 2 Umowy wskazano, że Bank udziela Pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie określonej w § 2 Umowy oraz na warunkach określonych w Umowie a Pożyczkobiorca zobowiązuje się do spłaty pożyczki wraz z odsetkami oraz opłatami i prowizjami, wynikającymi z Umowy i aktualnego Cennika w oznaczonych terminach spłaty, oraz wywiązania się z pozostałych postanowień Umowy.

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 Umowy kwota pożyczki wynosiła 60 600,00 PLN a pożyczka indeksowana była do CHF, po przeliczeniu wypłacanej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych Banku (...) w dniu uruchomienia pożyczki lub transzy.

W § 2 ust. 3 Umowy wskazano, że nieruchomość, na której zostanie ustanowiona hipoteka na rzecz Banku, stanowi, położone w miejscowości M., mieszkanie, dla którego Sąd Rejonowy w Żyrardowie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...).

Zgodnie z § 3 ust. 3 Umowy pożyczka miała być przeznaczona na spłatę kredytu gotówkowego w (...) Banku oraz na cel konsumpcyjny.

Od kwoty udzielonej pożyczki Bank miał pobrać jednorazową bezzwrotną prowizję w wysokości 600,00 zł, płatną przed uruchomieniem pożyczki lub jej pierwszej transzy (§ 4 ust. 1 Umowy).

§ 6 ust. 1 Umowy stanowił, że pożyczka oprocentowana jest według zmiennej stopy procentowej, natomiast § 6 ust. 2 Umowy – że oprocentowanie pożyczki wynosi 4,50% w stosunku rocznym, co stanowi sumę stopy referencyjnej EURIBOR 3M obowiązującej w dniu sporządzenia Umowy oraz marży w wysokości 3,75 p.p., stałej w całym okresie spłaty pożyczki. Oprocentowanie pożyczki ulegać miało zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej EURIBOR 3M (§ 6 ust. 4 Umowy).

W § 7 ust. 1 Umowy Pożyczkobiorcy zobowiązali się spłacić kwotę pożyczki w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty pożyczki, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych (...). Pożyczka miała być spłacana w 144 ratach miesięcznych (§ 7 ust. 2 Umowy).

W § 8 ust. 1 Umowy ustanowiono zabezpieczenia pożyczki m.in. w postaci: hipoteki kaucyjnej do kwoty 103 020,00 PLN na rzecz Banku, ustanowionej na prawie własności w/w nieruchomości, położonej w M.; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości, zgodnie z warunkami określonymi w §

3 i § 5 Umowy; cesji na Bank praw z polis ubezpieczeniowych na życie obojga Kredytobiorców, zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy.

Stosownie do § 10 ust. 2 pkt 1 Umowy integralną jej część stanowił Regulamin, który miał zastosowanie w zakresie nieuregulowanym Umową (§ 10 ust. 3 Umowy) i stanowił załącznik nr 2 do Umowy.

W § 11 ust. 1 Umowy wskazano, że w związku z objęciem pożyczki rygiorem ustawy z dnia 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim Bank informuje, że całkowity koszt pożyczki na dzień zawarcia Umowy wynosi 18 196,10 zł a rzeczywista roczna stopa oprocentowania na dzień zawarcia Umowy wynosi 4,67% w skali roku.

(dowód: k. 24 – 25v, k. 179 – 180 – umowa o (...) nr (...))

W § 2 pkt 1 Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A. wskazano, że użyte w nim określenie kredyt oznacza każdą transakcję obciążoną ryzykiem kredytowym, tj. kredyt mieszkaniowy (...), pożyczkę hipoteczną (...), kredyt konsolidacyjny (...).

Zgodnie z § 2 pkt 8) lit. g) Regulaminu przez stopę referencyjną stawkę EURIBOR (3 M) rozumieć należało stopę procentową podawaną przez (...), ustalaną o godzinie 11:00 GMT w B., na podstawie średniej arytmetycznej kwotowań 3 – miesięcznych, po której banki gotowe są sprzedawać swoje nadwyżki finansowe na europejskim rynku międzybankowym, w przypadku kredytu w EUR.

§ 3 ust. 1 i 2 Regulaminu stanowiły, że kredyt udzielany jest w PLN oraz że kredyt może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych.

Stosownie do § 5 ust. 16 pkt 2 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, kredyt jest kredytem indeksowanym do walut wymienialnych i jest udzielany w złotych polskich, w umowie kredytowej kwota kredytu jest określona w PLN.

Zgodnie z § 8 ust. 3 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej kwota raty spłaty obliczana miała być według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.

(dowód: k. 26 – 35, k. 186 – 195 – Regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A.)

W dniu 29 sierpnia 2005 roku Bank sporządził pisemne oświadczenie o udzieleniu pożyczki. Zostało ono odebrane przez Kredytobiorców w dniu 30 sierpnia 2005 roku. Wskazano w nim, że M. D. (1) i P. D. została udzielona pożyczka w wysokości 60 600,00 PLN, indeksowana kursem wymiany waluty obcej CHF. Podano m.in., że zabezpieczeniem pożyczki jest hipoteka kaucyjna do sumy 103 020,00 PLN na rzecz Banku, ustanowiona na prawie własności nieruchomości, położonej w M., oraz że ostateczny termin spłaty pożyczki został ustalony na dzień 2017-12-17.

(dowód: k. 175 – oświadczenie o udzieleniu pożyczki)

W wykonaniu powyższej Umowy Bank wypłacił Kredytobiorcom następujące kwoty w złotych polskich:

- w dniu 05 września 2005 roku – kwotę 3 100,01 zł (zgodnie z kursem waluty do której indeksowano pożyczkę wynoszącym 2,5273 po przeliczeniu – 1 226,61 CHF),
- w dniu 14 września 2005 roku – kwotę 57 500,01 zł (zgodnie z kursem waluty do której indeksowano pożyczkę wynoszącym 2,4965 po przeliczeniu – 23 032,25 CHF).

(dowód: k. 40 – kopia zaświadczenia Banku z 12 lutego 2020 roku)

W dniu 22 czerwca 2006 roku Kredytobiorcy – na sporządzonym przez Bank (...) S.A. formularzu – złożyli wniosek o podwyższenie kwoty pożyczki, wnioskując o dodatkową o kwotę 25 000,00 PLN oraz wskazując, że ma być ona

przeznaczona na remont mieszkania. Spośród czterech opcji: PLN, EURO, USD i CHF ponownie zaznaczyli, że walutą kredytu/pożyczki ma być CHF.

(dowód: k. 133 – 134 – wniosek o podwyższenie kwoty kredytu/pożyczki)

W dniu 21 sierpnia 2006 roku Kredytobiorcy i Bank zawarli – sporządzony w dniu 11 sierpnia 2006 roku – Aneks Nr 1/2006 do Umowy. Na jego podstawie kwota pożyczki została powiększona o kwotę 20 000,00 PLN i wynosiła na dzień podpisania aneksu 80 600,00 PLN.

(dowód: k. 36 – 37v, k. 181 – 182 – Aneks Nr 1/2006 do umowy o (...) nr (...))

W dniu 04 września 2006 roku wypłacono Kredytobiorcom kwotę 20 000 zł (zgodnie z kursem waluty, do której indeksowano pożyczkę wynoszącym 2,4606 po przeliczeniu – 8 128,10 CHF).

(dowód: k. 40 – kopia zaświadczenia Banku z 12 lutego 2020 roku)

W okresie od dnia 05 września 2005 roku do dnia 07 czerwca 2010 roku Kredytobiorcy uiszcili na rzecz Banku tytułem spłaty rat kapitałowo – odsetkowych łącznie kwotę 112 011,83 PLN.

W okresie od dnia 05 września 2005 roku do dnia 10 czerwca 2010 roku na podstawie pożyczki hipotecznej o nr (...) Kredytobiorcy ponieśli następujące obciążenia z tytułu ubezpieczenia na życie:

1) w odniesieniu do M. D. (1):

- od dnia 06 lutego 2006 roku do dnia 05 stycznia 2007 roku – 103,31 PLN,
- od dnia 05 lutego 2007 roku do dnia 07 stycznia 2008 roku – 70,56 PLN,
- od dnia 05 lutego 2008 roku do dnia 05 stycznia 2009 roku – 61,08 PLN,
- od dnia 05 lutego 2009 roku do dnia 05 stycznia 2010 roku – 72,36 PLN,
- od dnia 05 lutego 2010 roku do dnia 30 czerwca 2011 roku – 61,20 PLN;

2) w odniesieniu do P. D.:

- od dnia 06 lutego 2006 roku do dnia 05 stycznia 2007 roku – 118,10 PLN,
- od dnia 05 lutego 2007 roku do dnia 07 stycznia 2008 roku – 105,84 PLN,
- od dnia 05 lutego 2008 roku do dnia 05 stycznia 2009 roku – 91,56 PLN,
- od dnia 05 lutego 2009 roku do dnia 05 stycznia 2010 roku – 108,48 PLN,
- od dnia 05 lutego 2010 roku do dnia 30 czerwca 2011 roku – 91,92 PLN.

Ponadto Kredytobiorcy uiszcili kwotę 424,00 PLN z tytułu opłaty za ubezpieczenie nieruchomości, kwotę 84,00 PLN z tytułu opłaty refinansowania kosztów ubezpieczenia pomostowego, kwotę 69,36 PLN z tytułu prowizji za podwyższone ryzyko.

(dowód: k. 40v – 43v – zaświadczenie o poniesionych kosztach od kredytu hipotecznego z dnia 12 lutego 2020 roku)

W dniu 07 czerwca 2010 roku Kredytobiorcy dokonali wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki z tym, że spłata nastąpiła 4 dni później niż udzielona przez nich dyspozycja spłaty. Bank dokonał przeliczenia kwoty całkowitej spłaty na datę późniejszą niż wskazana przez Kredytobiorców w dyspozycji spłaty i w związku z tym kwota do spłaty uległa zwiększeniu o ponad 600 zł w porównaniu z kwotą należną na wskazany w dyspozycji spłaty dzień spłaty. W tym

momencie Kredytobiorcy uznali, że Umowa zawiera niekorzystne dla nich postanowienia umowne, umożliwiające Bankowi jednostronne ustalanie momentu spłaty kredytu, a więc umożliwiające także określenie wysokości spłaty po kursie obowiązującym w dniu spłaty.

W związku powyższym, Kredytobiorcy złożyli do Banku reklamację. Nie została ona przez Bank uwzględniona.

(dowód: k. 295 – 296 – zeznania powodów)

W dniu 30 lipca 2018 roku pełnomocnik Kredytobiorców w ich imieniu złożyli do Banku reklamację, dotyczącą powyższej Umowy pożyczki hipotecznej, wskazując na występujące w niej niedozwolone klauzule związane z samodzielnym i dowolnym ustalaniem kursów kupna i sprzedaży waluty przez Bank.

(dowód: k. 45 – 48 – kopia reklamacji z dnia 30 lipca 2018 roku)

W piśmie z dnia 10 października 2019 roku Bank uzupełnił, udzieloną pismem z dnia 13 sierpnia 2019 roku, odpowiedź na powyższą reklamację, w której nie uwzględnił żądań Kredytobiorców.

(dowód: k. 49 – 49v – pismo Banku z dnia 10 października 2019 roku)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów i kserokopii dokumentów związanych z zawarciem Umowy pożyczki hipotecznej. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie podważały ich prawdziwości i autentyczności. Sąd nie miał podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej. Wobec tego, Sąd ocenił je jako wiarygodne.

Ustalając stan faktyczny w sprawie, Sąd oparł się także na zeznaniach powodów. Wskazać należy, iż przesłuchanie stron jest de facto dowodem wyłącznym, tym niemniej w niektórych wypadkach może się on okazać dowodem wręcz kluczowym dla odtworzenia istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia okoliczności. W niniejszej sprawie powodowie zrelacjonowali przebieg zdarzeń związanych z zawarciem przedmiotowej Umowy, w szczególności powód zeznał, że pracownik Banku przedstawił im kredyt indeksowany do CHF jako korzystny a walutę CHF jako stabilną. Powodowie zeznali, że już w chwili wcześniejszej spłaty pożyczki uświadomili sobie, że przedmiotowa Umowa zawiera niekorzystne dla nich postanowienia, gdyż Bank wykonał dyspozycję całkowitej wcześniejszej spłaty kredytu 4 dni po dniu wskazanym w tej dyspozycji, na skutek czego powodowie zapłacili o ponad 600 zł więcej niż w sytuacji, gdyby spłata została dokonana zgodnie z dyspozycją powodów.

Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że w większości znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów, Sąd ocenił je jako wiarygodne.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Sąd natomiast na podstawie art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowody z: prywatnych wyliczeń powodów, zgłoszony w pkt V ppkt 6 pozwu (k. 3v); z opinii biegłego sądowego, zgłoszony w pkt V ppkt 10 pozwu (k. 4); z dokumentów, wymienionych w pkt 3 lit. j –n odpowiedzi na pozew (k. 79 – 79v); z zeznań świadków: M. D. (2) i J. C., zgłoszone w pkt 4 odpowiedzi na pozew (k. 79v – 80); z opinii biegłego sądowego, złożony w pkt 6 odpowiedzi na pozew (k. 80). Sąd uznał, że wymienione dowody nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Irrelevantne w niniejszej sprawie były bowiem ustalenia dotyczące sposobu pozyskiwania przez pozwany Bank środków pieniężnych na potrzeby finansowania udzielanych kredytów indeksowanych do CHF oraz sposobu księgowania kredytów w ewidencji Banku. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miało także znaczenia, czy pozwany Bank posiadał jakieś wewnętrzne regulacje dotyczące sposobu ustalania kursów waluty w Bankowej tabeli kursów, skoro poza sporem było,

iż ani w Umowie ani w Regulaminie ustalenia takie nie zostały w ogóle zawarte. Wymienione wyżej dowody w postaci dokumentów prywatnych, opracowań KNF, opinii biegłych i zeznań świadków zostały pominięte także z uwagi na uwzględnienie podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń, a więc ich przeprowadzanie nie było celowe.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wprawdzie zarzuty powodów dotyczące nieważności Umowy pożyczki hipotecznej z dnia 29 sierpnia 2005 roku jako naruszającej art. 353¹ k.c. oraz zarzuty dotyczące abuzywności postanowień umownych, dotyczących mechanizmu indeksacji, prowadzącej do nieważności tej umowy, uznać należało za zasadne. Jednakże powództwo nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na skutecznie podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia powodów.

Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2001 roku, Nr 100, poz. 1081 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia spornej Umowy – przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej "kredytodawcą", udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 1 i 2 cytowanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności: umowę pożyczki oraz umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego. Art. 3 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy stanowił, że nie stosuje się jej do umów o kredyt konsumencki o wysokości mniejszej niż 500 zł i większej niż 80.000 zł albo równowartości tych kwot w innej walucie niż waluta polska; wartość waluty obcej oblicza się według średniego kursu ogłaszanego przez NBP dla danej waluty obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień zawarcia umowy. Zgodnie zaś z art. 3 ust. 2 pkt 3 i 3a tej ustawy nie miała ona zastosowania do umów o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie własności nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, udziału we współwłasności nieruchomości, ekspektatywy odrębnej własności lokalu, budowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę, remont budynku lub lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość lub na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, wniesienie wkładu mieszkaniowego bądź budowlanego do spółdzielni mieszkaniowej oraz nabycie wierzytelności wynikającej z umowy zawartej przez osobę trzecią z przedsiębiorcą budowlanym obejmującej prawa z tytułu wniesionego wkładu budowlanego oraz do umów o kredyt konsumencki przeznaczony na spłatę kredytu zaciągniętego na w/w cele.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż do przedmiotowej Umowy nie mają zastosowania przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Umowa ta przewidywała, że pożyczka w ostatecznej łącznej wysokości 80 600 zł będzie indeksowana do waluty obcej CHF. Ponadto pomimo, że w Umowie tej wskazano, że pożyczka będzie przeznaczona na spłatę kredytu gotówkowego w (...) Banku oraz na cel konsumpcyjny, to w rzeczywistości miała być przeznaczona na remont lokalu mieszkalnego.

Do przedmiotowej Umowy mają natomiast zastosowanie przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia tej Umowy. Przedmiotowa Umowa mogła być zatem analizowana pod kątem zgodności z przepisami ustawy Prawo bankowe.

W ocenie Sądu, nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty powodów, iż przedmiotowa Umowa jest nieważna z tego powodu, że narusza art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, ponieważ nie określa w prawidłowy sposób kwoty kredytu należnego do wypłaty i do zwrotu przez powodów jako konsumentów. W Umowie tej w jej § 2 wskazano kwotę pożyczki wynoszącą 60 600 PLN (ust. 1), podano, że pożyczka indeksowana ma być do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych Banku (...) w dniu uruchomienia pożyczki lub transzy (ust. 2). Natomiast w § 7 ust. 1 Umowy wskazano, że Pożyczkobiorcy spłacą kwotę pożyczki w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty pożyczki, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (...) SA.

Walutą pożyczki był zatem PLN. Pożyczka miała być wypłacona i spłacana w PLN po dokonaniu przeliczeń zgodnie z Umową według kursu waluty obcej CHF.

Stwierdzić należy, iż samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwanego Bank mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w Tabelach kursowych.

W ocenie Sądu, kwestionowane postanowienia umowne dotyczące mechanizmu indeksacji w zakresie, w jakim odsyłają do Tabeli Kursów, tworzonej jednostronnie przez Bank, naruszają art. 353¹ k.c.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 maja 1991 roku, w sprawie III CZP 15/91 (OSNCP 1992, nr 1, poz. 1), Sąd Najwyższy wskazał, że natura umowy gospodarczej i generowanego przez nią stosunku sprowadza się generalnie do tego, że wyraża ona i pozwala realizować interes każdej ze stron, ponieważ zaś interesy te bywają przeciwstawne, istotę umowy stanowi uzgodnienie woli stron, wyrażającej ich interesy. Zgoda obydwu stron jest oczywistym wymaganiami tak przy zawarciu umowy, jak i przy zmianach jej treści, stąd też nawet przy najdalej idących ułatwieniach w realizacji inicjatywy zmian pozostawiona jest drugiej stronie możliwość odmowy zgody na zmiany. W tym stanie rzeczy za sprzeczne z naturą umowy gospodarczej należy uznać pozostawienie w ręku jednej tylko strony możliwości dowolnej zmiany jej warunków. Sprzeczność ta występuje szczególnie wyraźnie zwłaszcza przy umowach zawieranych nie w oparciu o indywidualne pertraktacje, ale w oparciu o regulamin wydany przez profesjonalistę, skoro jest oczywiste, że zawsze jest on zainteresowany w najkorzystniejszym dla siebie ukształtowaniu regulacji masowo zawieranych umów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACA 801/19 – które Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela – zasada swobody umów nie zezwala na to, aby jedna strona, a zwłaszcza silniejsza ekonomicznie, mogła na etapie realizacji umowy kredytu narzucać drugiej stronie wymiar jej zobowiązań, szczególnie w zakresie podstawowych jej obowiązków wynikających z tej umowy.

Jeżeli zatem określenie wysokości świadczenia pozostawione zostanie wyłącznie jednej ze stron umowy, to umowa taka sprzeczna będzie z naturą zobowiązania.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, iż w przedmiotowej Umowie strony wprawdzie określiły wzajemne świadczenia (w tym kwotę do wypłaty w PLN oraz oprocentowanie, w oparciu o które ustalona miała być kwota do spłaty), jednakże postanowienia klauzul indeksacyjnych, w związku z przyznaniem wyłącznie Bankowi uprawnienia do ustalania kursów walut w Tabeli Kursów, dawały stronie pozwanej możliwość dowolnej i nieograniczonej żadnymi postanowieniami umownymi zmiany wysokości świadczenia. Zgodnie z § 2 ust. 2 Umowy pożyczka indeksowana była do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia pożyczki lub transzy. Stosownie natomiast do § 7 ust. 1 Umowy Pożyczkobiorca zobowiązał się spłacać kwotę pożyczki w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty pożyczki, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (...) SA. Przy czym ani w Umowie ani w Regulaminie w ogóle nie określono zasad, którymi pozwanego Bank miałby kierować się, ustalając kursy walut w tworzonej przez siebie Tabeli Kursów ani też nie wskazano żadnych granic w tym zakresie. Nie było zatem wiadomo, jakimi kryteriami pozwanego Bank kierował się, ustalając własne kursy w tworzonej przez siebie Tabeli Kursów. Druga strona umowy (konsument) nie miała więc możliwości zweryfikowania tego, czy kursy walut zostały ustalone przez Bank zgodnie z zasadami, skoro zasady te nie zostały sformułowane. Kursy te mogły więc zostać ustalone przez Bank dowolnie i bez żadnych ograniczeń. Takie ukształtowanie postanowień umownych oznaczało zatem, iż wyłącznie jednej stronie umowy przyznano nieograniczone uprawnienie do określenia wysokości kursów waluty, na podstawie których ustalone miało

być zarówno saldo pożyczki jak i wysokość rat. Prowadziło to z kolei do tego, że na etapie wykonywania umowy, to wyłącznie jedna strona umowy poprzez określenie kursu kupna i kursu sprzedaży walut w Tabeli Kursów dokonywała w sposób nieograniczony i dowolny zmiany wysokości świadczenia drugiej strony (zarówno przy wypłacie transz pożyczki jak i przy spłacie rat pożyczki).

Na marginesie dodać należy, iż okoliczność, czy oraz w jakim zakresie pozwany Bank korzystał z możliwości dowolnej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego poprzez określenie kwoty świadczenia, czy też stosowany przez niego kurs był kursem rynkowym, nie ma znaczenia, gdyż istotna jest okoliczność, iż w przedmiotowej Umowie Bankowi zapewniono taką możliwość.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż postanowienia przedmiotowej Umowy – dotyczące określenia mechanizmu indeksacji poprzez przyznanie wyłącznie jednej ze stron umowy możliwości dowolnego i nieograniczonego modyfikowania wysokości świadczenia – są sprzeczne z art. 353¹ k.c., określającym granice swobody umów.

W ocenie Sądu, na podzielenie zasługiwały także, zawarte w pozwie, zarzuty powodów dotyczących abuzywności kwestionowanych postanowienia umownych, prowadzącej w konsekwencji do upadku całej Umowy.

Co do zasady ustalenie, że postanowienia umowy kredytu lub pożyczki, zawartej z konsumentem, określające mechanizm indeksacji, naruszają art. 353¹ k.c. oraz że stanowią klauzule abuzywne, których wyeliminowanie z umowy prowadziłoby do jej upadku, skutkuje tym, że strony takiej umowy powinny zwrócić sobie kwoty świadczone na jej podstawie a więc zwrócić świadczenia nienależne, zgodnie z przepisami art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Jednakże w okolicznościach niniejszej sprawy, stwierdzić należało, iż roszczenie powodów o zapłatę nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na skutecznie podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń.

Wskazać należy, iż okoliczności niniejszej sprawy nie można było określić jako „typowych” w porównaniu do sytuacji innych kredytobiorców kredytów indeksowanych do waluty obcej. W tzw. „sprawach frankowych” zazwyczaj na skutek gwałtownego i drastycznego wzrostu kursu waluty CHF, do której kredyt indeksowano, zobowiązanie kredytobiorcy wobec banku, wyrażone w PLN, a więc w walucie – w której kredyt został wypłacony – przekracza dwukrotnie a nawet więcej kwotę wypłaconego kredytu. Najczęściej też kredytobiorcy ci nadal związani są postanowieniami umownymi, tzn. nie spłacili jeszcze kredytu.

Specyfika niniejszej sprawy polegała jednak przede wszystkim na tym, że przedmiotowa Umowa pożyczki hipotecznej została w całości wykonana – a więc pożyczka została w całości spłacona przez powodów – blisko 11 lat przed wniesieniem pozwu. Należało mieć także na uwadze, iż w niniejszej sprawie pożyczka wypłacona powodom wynosiła łącznie 80 600 zł, natomiast powodowie tytułem spłaty rat kapitałowo – odsetkowych uiszcili na rzecz pozwanego Banku łącznie kwotę 112 011,83 zł.

W ocenie Sądu, w tych konkretnych okolicznościach sprawy nie można było uznać, aby podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Zgodnie z treścią art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Wskazać należy, że możliwość powołania się na naruszenie zasad współzycia społecznego powinna być stosowana wyjątkowo i tylko tam, gdzie nie ma możliwości zastosowania innego środka prawnego. Zasady współzycia społecznego rozumieć należy jako swego rodzaju „zawór bezpieczeństwa” pozwalający uchylić skutki formalnie zgodnej z prawem czynności, gdy jej wykonanie byłoby niemoralne bądź nieuczciwe.

Wskazać należy, iż w sytuacji nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia w niniejszej sprawie mogłoby dojść do sytuacji, w której powodowie otrzymaliby od Banku nie tylko kwotę wypłaconej im pożyczki w wysokości 80 600 zł, ale i kwotę dokonanych przez nich spłat w żądanej wysokości 111 289,22 zł, a więc kwotę 191 889,22 zł. Natomiast Bank mógłby

nie odzyskać od powodów kwoty wypłaconej im pożyczki, ponieważ powodowie mogliby podnieść wobec Banku zarzut przedawnienia roszczenia o jej zwrot.

Dokonując analizy, podniesionego przez pozwanego Banku zarzutu przedawnienia roszczeń, Sąd miał także na uwadze stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej też jako TSUE) odnoszące się do kwestii przedawnienia roszczeń konsumentów.

W wyroku TSUE z dnia 09 lipca 2020 roku w sprawach połączonych C-698/18 i C-699/18 wskazano, że ochrona konsumenta nie jest bezwarunkowa (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 roku, G. N. i in., C#154/15, C#307/15 i C#308/15, EU:C:2016:980, pkt 68) oraz że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wyznaczenie rozsądnych terminów zaskarżenia pod rygorem prekluzji praw w interesie pewności prawa jest zgodne z prawem Unii (wyroki: z dnia 06 października 2009 roku, A. T., C#40/08, EU:C:2009:615, pkt 41; a także z dnia 21 grudnia 2016 roku, G. N. i in., C#154/15, C#307/15 i C#308/15, EU:C:2016:980, pkt 69). Jednakże w zakresie, w jakim zgodnie z wykładnią prawa krajowego preferowaną przez sąd odsyłający termin na wytoczenie powództwa zaczyna biec w dniu pełnego wykonania umowy, należy uwzględnić okoliczność, że możliwe jest, iż konsumenci nie powzięli wiedzy o istnieniu nieuczciwego warunku w umowie zawartej z przedsiębiorcą lub zakresu ich praw wynikających z dyrektywy 93/13 (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 roku, (...) Polska, C#176/17, EU:C:2018:711, pkt 69) w chwili lub w następstwie pełnego wykonania umowy. Mając na względzie tę okoliczność TSUE uznał, że trzyletni termin na wytoczenie powództwa, który zaczyna biec od dnia pełnego wykonania umowy, nie może zapewnić konsumentowi skutecznej ochrony, ponieważ termin ten może upłynąć, zanim konsument powźmie wiedzę o nieuczciwym charakterze warunku zawartego w tej umowie.

W powyższym wyroku stwierdzono, że artykuł 2 lit. b), art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, a także zasady równoważności, skuteczności i pewności prawa należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej uregulowania krajowego, zgodnie z którą powództwo o zwrot kwot nienależnie zapłaconych na podstawie nieuczciwego warunku w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą podlega trzyletniemu terminowi na jego wytoczenie, który zaczyna biec od dnia pełnego wykonania umowy, w przypadku gdy zakłada się, bez potrzeby weryfikacji, że w tym dniu konsument powinien był powziąć wiedzę o nieuczciwym charakterze spornego warunku lub w przypadku gdy w odniesieniu do podobnych powództw w prawie krajowym termin ten zaczyna biec od dnia ustalenia przez sąd okoliczności stanowiącej podstawę tych powództw.

Natomiast w wyroku z dnia 10 czerwca 2021 roku w połączonych sprawach C-776/19 do C-782/19 TSUE wskazał, że z uwagi na charakter i znaczenie interesu publicznego, jakim jest ochrona konsumentów, dyrektywa 93/13 zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w związku z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. W tym celu sądy odsyłające są zobowiązane do odstąpienia od stosowania nieuczciwych warunków umowy, aby nie wywierały one, w braku sprzeciwu konsumenta, wiążących wobec niego skutków (zob. podobnie wyrok z dnia 09 lipca 2020 roku, (...) Bank i (...), C#698/18 i C#699/18, EU:C:2020:537, pkt 52, 53 i przytoczone tam orzecznictwo). Kolejno TSUE w wyroku tym wyjaśnił, że odnośnie do przeciwstawienia terminu przedawnienia roszczeniu konsumenta w celu zwrotu nienależnie zapłaconych kwot na podstawie nieuczciwych warunków w rozumieniu dyrektywy 93/13 wystarczy przypomnieć, że Trybunał orzekł już, iż art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 tej dyrektywy nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które choć przewiduje, że roszczenie o stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem nie podlega przedawnieniu, to ustanawia ono termin na wytoczenie powództwa mającego na celu powołanie się na skutki restytucyjne tego stwierdzenia nieważności, z zastrzeżeniem przestrzegania zasad równoważności i skuteczności (zob. podobnie wyroki: z dnia 09 lipca 2020 roku, (...) Bank i (...), C#698/18 i C#699/18, EU:C:2020:537, pkt 58; a także z dnia 16 lipca 2020 roku, (...) i (...), C#224/19 i C#259/19, EU:C:2020:578, pkt 84). W wyroku tym TSUE podał także, iż odnośnie długości terminu przedawnienia, któremu podlega żądanie wniesione przez konsumenta w celu zwrotu nienależnie zapłaconych kwot na podstawie nieuczciwych warunków w rozumieniu dyrektywy 93/13, Trybunał miał już okazję wypowiedzieć się w przedmiocie zgodności z zasadą skuteczności terminów przedawnienia porównywalnych do terminu przedawnienia będącego przedmiotem postępowania głównego, wynoszącego trzy i pięć lat, które były przeciwstawiane powództwom zmierzającym do

wykazania nieuczciwego charakteru warunku umownego. Zdaniem Trybunału w zakresie, w jakim trzyletni termin na wytoczenie powództwa jest ustalony i znany z wyprzedzeniem, wydaje się co do zasady, że jest on rzeczywiście wystarczający na przygotowanie i wniesienie przez konsumenta skutecznego środka odwoławczego. Tak więc okresy wynoszące od trzech do pięciu lat nie są same w sobie sprzeczne z zasadą skuteczności (zob. podobnie wyroki: z dnia 09 lipca 2020 roku, (...) Bank i (...), C#698/18 i C#699/18, EU:C:2020:537, pkt 62, 64; a także z dnia 16 lipca 2020 roku, (...) i (...) C#224/19 i C#259/19, EU:C:2020:578, pkt 87 i przytoczone tam orzecznictwo). Odnosnie natomiast początku biegu terminu przedawnienia rozpatrywanego w postępowaniu głównym, TSUE stwierdził, że istnieje znaczne ryzyko, że konsument nie będzie w stanie powoływać się w tym terminie na prawa przyznane mu przez dyrektywę 93/13 (zob. podobnie wyrok z dnia 05 marca 2020 roku, (...), C#679/18, EU:C:2020:167, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo). TSUE zauważył, że termin przedawnienia może być zgodny z zasadą skuteczności tylko wtedy, gdy konsument miał możliwość poznania swoich praw przed rozpoczęciem biegu lub upływem tego terminu (zob. podobnie wyroki: z dnia 06 października 2009 roku, A. T., C#40/08, EU:C:2009:615, pkt 45; z dnia 09 lipca 2020 roku, (...) Bank i (...), C#698/18 i C#699/18, EU:C:2020:537, pkt 67; a także z dnia 16 lipca 2020 roku, (...) i (...), C#224/19 i C#259/19, EU:C:2020:578, pkt 91).

W powyższym wyroku TSUE wskazał, że przeciwstawienie pięcioletnim terminem przedawnienia, takim jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, roszczenia konsumenta o zwrot nienależnie wypłaconych kwot na podstawie nieuczciwych warunków umownych w rozumieniu dyrektywy 93/13, który rozpoczyna swój bieg od dnia przyjęcia oferty pożyczki, nie ma charakteru pozwalającego zapewnić temu konsumentowi skuteczną ochronę w wypadku, gdy termin ten może upłynąć, zanim konsument poweźmie wiedzę o nieuczciwym charakterze warunku zawartego w przedmiotowej umowie. Termin taki czyni zatem nadmiernie utrudnionym wykonywanie praw przyznanych konsumentowi przez dyrektywę 93/13.

Z powyższych orzeczeń TSUE wynika przede wszystkim, iż termin przedawnienia roszczeń konsumenta o zapłatę, konstruowanych w oparciu o zarzuty dotyczące abuzywności postanowień umownych, nie może zakończyć się zanim konsument powziął wiedzę o nieuczciwym charakterze warunku zawartego w umowie.

Podkreślić należy, iż wprowadzie w chwili wykonania umowy o kredyt konsument nie traci uprawnienia do dochodzenia roszczeń na podstawie umowy, zawierającej postanowienia abuzywne, jednakże możliwość wytoczenia powództwa, opierającego się na zarzutach dotyczących „wadliwości” postanowień umowy już wykonanej, nie może doprowadzić do naruszenia zasady pewności obrotu prawnego.

Zauważyć przy tym należy, iż powyższe orzeczenia TSUE wydane zostały w oparciu o inne stany faktyczne niż w niniejszej sprawie, tj. dotyczyły sytuacji, w których termin przedawnienia roszczeń zaczął biec dla konsumenta od chwili przyjęcia oferty kredytu albo sytuacji, kiedy roszczenie kredytobiorcy przedawniłoby się zanim uświadomił sobie, że umowa zawiera postanowienia abuzywne. W powyższych wyrokach TSUE rozważane były terminy przewidziane w ustawodawstwach krajowych – które przewidywały 3 – letni lub 5 – letni termin przedawnienia roszczeń od wykonania umowy. W takich wypadkach stwierdzono, że mogą one okazać się zbyt krótkie. Natomiast w niniejszej sprawie od wykonania umowy do wniesienia pozwu minęło ponad 10 lat.

Podnieść należy, iż w niniejszej sprawie powód zeznał, że już w chwili wcześniejszej spłaty kredytu, a więc w czerwcu 2010 roku uznał, że postanowienia przedmiotowej Umowy są dla powodów krzywdzące i wtedy też złożył reklamację do Banku. Z zeznań powoda wynika zatem, iż już wtedy uświadomił sobie, że Umowa zawiera niedozwolone postanowienia umowne. Natomiast pozew w niniejszej sprawie złożony został dopiero po ponad 10 latach od chwili złożenia tej reklamacji.

Wskazać należy, iż wobec uświadomienia sobie przez powodów w czerwcu 2010 roku, że przedmiotowa Umowa zawiera niekorzystne dla nich postanowienia, od tej chwili zaczął biec dla nich termin przedawnienia roszczeń wynoszący 10 lat (przy uwzględnieniu art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy – kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 roku, Dz.U. z 2018 roku, poz. 1104). Termin ten upłynął zatem w czerwcu 2020 roku. Natomiast jeszcze przed jego upływem powodowie w lipcu 2019 roku wniesli do strony pozwanej za pośrednictwem

swojego pełnomocnika kolejną reklamację, w której powołali się na abuzywne postanowienia umowne. Zauważyć należy, iż w chwili złożenia reklamacji w lipcu 2019 roku, roszczenia powodów nie były jeszcze przedawnione.

Podkreślenia wymaga, iż przed upływem terminu przedawnienia roszczeń powodowie: uświadomili sobie abuzywność postanowień umownych oraz korzystali z pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Mając to na uwadze, stwierdzić należało, iż powodowie mieli możliwość złożenia pozwu przed upływem terminu przedawnienia roszczeń a pomimo tego, pozew został wniesiony po upływie tego terminu.

Skoro w niniejszej sprawie pożyczka została w całości spłacona – a więc Umowa została wykonana – blisko 11 lat przed wniesieniem pozwu, to strona pozwana mogła zasadnie założyć, że konsument nie wystąpi już przeciwko niej z roszczeniami na podstawie tej Umowy bądź że w razie wystąpienia z takimi roszczeniami, będzie mogła zasadnie powołać się na zarzut przedawnienia, który przy założeniu najdłuższego przewidzianego w przepisach k.c. terminu wynosiłby 10 lat. Strona pozwana mogła zatem zakładać, że po upływie 10 lat od wykonania Umowy, jej strony nie będą kierować nawzajem żadnych roszczeń.

W ocenie Sądu, kontrahent konsumenta nie powinien być po 11 latach od wykonania umowy zaskakiwany roszczeniem o zwrot kwoty wypłaconej konsumentowi, który przez cały czas trwania umowy nie podnosił zarzutów dotyczących zapisów umownych i w całości umowę wykonał.

Podkreślenia wymaga także, iż przedmiotowa Umowa została w całości wykonana w czerwcu 2010 roku, a więc: po pierwsze – od ponad 10 lat nie były stosowane nieuczciwe postanowienia umowne, zawarte w tej Umowie a po drugie – nie będą już one dalej stosowane.

Powtórzyć należy, iż w tych konkretnych okolicznościach sprawy powodowie mieli możliwość złożenia pozwu o zapłatę przed upływem terminu przedawnienia roszczeń. Natomiast powołane wyżej orzeczenia TSUE, odnoszące się do początku biegu terminu przedawnienia roszczeń i długości tego terminu, dotyczą przede wszystkim obrony konsumenta przed takimi sytuacjami, w których roszczenia konsumentów uległyby przedawnieniu zanim dowiedzieli się oni o abuzywności postanowień umownych. Taka zaś sytuacja w niniejszej sprawie nie miała miejsca. W niniejszej sprawie przed upływem terminu przedawnienia (który w ocenie Sądu upłynął 10 lat po uświadomieniu sobie przez powodów, że Umowa zawiera niekorzystne dla nich postanowienia a więc po złożeniu pierwszej reklamacji) powodowie mogli wnieść pozew przeciwko Bankowi. Pomimo tego, pozew skierowali do sądu dopiero blisko 2 lata po złożeniu drugiej reklamacji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględnił podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń i oddalił z tego powodu powództwo główne oraz powództwo ewentualne, o czym orzekł w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Powodowie w niniejszej sprawie są stroną przegrywającą proces, wobec czego Sąd zasądził od nich solidarnie na rzecz strony pozwanej, poniesione przez nią koszty postępowania w łącznej wysokości 5 434 zł, na którą składały się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, będącego adwokatem, w wysokości 5 400 zł (zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800 t.j.) oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw w wysokości 34 zł. Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

Warszawa, dnia 11 września 2021 roku.